

Waarom de duurste ploeg niet per se de beste is

dS De Standaard - 05 Feb. 2022
Pagina 7

* De Standaard : dS Weekblad: Antwerpen, dS Weekblad: Vlaams-Brabant/Brussel, dS Weekblad: Limburg, dS Weekblad: Oost-Vlaanderen, dS Weekblad: West-Vlaanderen

Het is een sprookje waarin stilaan ieder mens met een voetbalhart, van welke obediëntie ook, wil gaan geloven. Terwijl het Belgische voetbal zichzelf besmeurt met belastingontduiking, witwassen, omkooppraktijken, wedstrijdvervalsing, racisme en wat je zo nog kunt bedenken, is er nog maar één ding dat dat voetbalhart sneller doet slaan: de onwaarschijnlijke zegereeks van Royale Union Saint-Gilloise, een ploeg die zich vanuit tweede klasse naar de kop van de biercompetitie heeft gewerkt.

Sprookjes bestaan evenwel niet, de werkelijkheid is prozaïscher. In 2018 werd de club gekocht door Tony Bloom, een Engelse ondernemer die zijn fortuin vergaarde als professioneel pokerspeler. De man weet dus hoe hij met een lage inzet een grote return krijgt. Voor zowat 1 miljoen werd het team van Union bijeengekocht. Alleen al de keeper van Club Brugge kostte het zevenvoud, en de basiself van blauw-zwart kostte volgens de VRT 36,5 miljoen euro.

Wat je daar blijkbaar niet mee koopt, is teamspirit. Terwijl de spelers bij Anderlecht in de douches in de clinch gaan, straalt Union een onklopbare samenhang uit. Uiteraard heeft Sint-Gillis talent en een tactische organisatie, maar dat hebben de andere clubs ook - en met meer budget. Wat zij niet hebben, is de haast vooroorlogse overgave van Union. Geen enkele club legt zo veel kilometers af: de veldspelers lopen anderhalf uur de ziel uit hun lijf. Voor elkaar.

Alle topclubs investeren sterk in data-analyse en een wetenschappelijk onderbouwde begeleiding van hun spelers. Hoe komt het dan dat Union de tegenstand zo lijkt te overklassen op het mentale vlak? Wordt psychologie onderschat in het voetbal? 'Voetbal staat nog vrij behoudsgezind tegenover sportpsychologie', zegt Filip Boen, professor in dat vakgebied aan de KU Leuven. 'Het is moeilijk vast te stellen hoe zwaar psychologische factoren exact doorwegen ten opzichte van bijvoorbeeld talent. Maar de relatie tussen teamcohesie en prestaties is goed onderzocht. Het oorzakelijk verband van prestatie naar cohesie is sterker dan omgekeerd.'

Een team wordt dus sterker door te winnen. Dat klinkt als een kringredenering, maar is eigenlijk een argument voor stabiliteit. Bijna alle spelers die vandaag het mooie weer maken bij Union, deden dat vorig jaar ook in 1B. 'Union is door tweede klasse geraasd. Doordat ze datzelfde team bijeenhielden, konden ze voortbouwen op dat elan. Onderzoek toont aan dat je teamcohesie deels bouwt door met hetzelfde team langer te presteren.'

De stabiliteit bij Union is uitzonderlijk. In het moderne voetbal is er zoveel verloop van personeel dat er amper kans is om aan teamcohesie te werken. Dat erkent ook Karel Geraerts, ex-profvoetballer en assistent-trainer bij Union. 'Dat de spelers bij ons bleven, is omdat ze in een welomlijnd project zijn gestapt. Van meet af aan is er gebouwd aan een team. Dat begint bij het aanwervingsproces. Spelers worden gescreend op speltechnisch vlak, maar ook op het mentale. Soms zijn er spelers die sterke kwaliteiten hebben, maar niet perfect passen in je groep.'

Trainer zonder kostuum

Union heeft twee jaar geleden ook heel bewust een bepaalde groeps cultuur geïnstalleerd, vertelt Geraerts. 'Technisch directeur Chris O'Loughlin is daar de architect van. Hij heeft samen met de spelersgroep een aantal waarden uitgesproken. Basiswaarden zijn nederigheid en loyaliteit. Dat betekent: mekaar iets gunnen en niet gaan zweven. Andere belangrijke waarden zijn nuchterheid en werkwijze, zowel in wedstrijden als op training.'

'Vanuit de sportpsychologie is er een grote wetenschappelijke basis voor die aanpak', zegt Leen Haerens, professor aan de vakgroep sportwetenschappen van de UGent. 'Om teamcohesie te creëren is het belangrijk om niet alleen sportieve doelen te stellen, maar ook om te werken vanuit waarden die je met de hele groep opstelt. Iedereen wil kampioen spelen, maar waar willen we als team voor staan? Bij Union zie je waarden als familie, respect, loyaliteit, vechten voor elkaar - op het veld, maar ook ernaast. De coach van Union draagt geen kostuum tijdens matches, wat past bij de familiale sfeer. Respect en loyaliteit kan je ook zien in de aanpak die hij hanteert: wie mag de strafschop nemen? Niet toevallig is er net bij Union een uitgekende beurtrol om die penalty's te trappen, in lijn met een waarde als loyaliteit.'

'Vanuit de wetenschap is bekend dat het belangrijk is om de speler als een persoon te zien, niet louter als voetballer', zegt Haerens. 'Daartoe moet je als coach veel in dialoog gaan. Wie zich geaccepteerd voelt, zal beter presteren. Zo kun je een dynamiek op gang brengen waardoor mensen ook op persoonlijk vlak voor elkaar door het vuur gaan.' Dat is te zien in de manier waarop de spitsen met elkaar omgaan. Dante Vanzeir en Deniz Undav hebben al meermaals hun vriendschap uitgesproken. Ze gunnen elkaar de goals.'

Als je wint, blijf je winnen. Maar wat als Union nu eens twee wedstrijden op rij verliest? Geraerts heeft er

vertrouwen in: 'De fundamenten liggen er. Bij verlies gaan we niet plots alles in vraag stellen.' Professor Boen is het ermee eens. 'Als een ploeg stabiel blijft, wordt die resistenter. Daarom verwacht ik geen enorme terugval, ook niet als ze nu plots toch twee wedstrijden na elkaar verliezen. Maar psychologie is niet alles. En in het voetbal hangt nu eenmaal meer af van toeval dan in veel andere sporten.'

Jeroen Struys